

ƏZİZ ƏLƏKBƏRİLİ

**QƏRBİ AZƏRBAYCANDA
SOYQIRIMINA MƏRUZ QALMIŞ
TOPONİMLƏRİMİZ**

“Elm və təhsil”
Bakı – 2020

Kitab Yeni Azərbaycan Partiyasının layihəsi olaraq, Azərbaycan Respublikasının prezidenti İlham Əliyevin 3 iyun 2020-ci il tarixdə Tərtər rayon Olimpiya İdman Kompleksinin açılışındakı çıxışında alimlərimizə etdiyi çağırışa uyğun hazırlanmışdır.

Layihə rəhbəri: Əli Əhmədov

Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini, Yeni Azərbaycan Partiyası sədrinin müavini və partiyanın İcra katibi, professor

Əziz Ələkbərli. Qərbi Azərbaycanda soyqırımına məruz qalmış toponimlərimiz. Bakı, "Elm və təhsil", 2020, 96 səh.

Kitabda Azərbaycanın tarixi torpaqları olan Qərbi Azərbaycan (indiki Ermənistan) ərazisində ermənilər tərəfindən adı dəyişdirilmiş 953 toponimin siyahısı verilmişdir.

ISBN 978-9952-83-599-1

© Əziz Ələkbərli, 2020

İndiki Ermənistan Respublikasının ərazisi qədim Azərbaycan torpağıdır. Bu, tarixi faktdır. Heç uzağa getmək lazım deyil. XX əsrin əvvəllərində çar Rusiyası tərəfindən dərc edilmiş xəritələrə baxmaq kifayətdir. Hər kəs görər ki, indiki Ermənistanın bütün ərazisindəki toponimlərin, demək olar ki, mütləq əksəriyyəti Azərbaycan mənşəlidir. Mən xahiş edirəm, bizim alimlərimiz bunu dərc etsinlər ki, hər kəs görsün.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının prezidenti
3 iyun 2020-ci il

MÜƏLLİFDƏN

Qədimlərdə Assuriyanın və Urartunun qul koloniyalarında müxtəlif peşələrə yiyələndirilib, həmin koloniyaların qul bazarlarında ixtisaslaşmış qullar (oxu: sənətkar xalq) kimi satılıb bütün regiona yayılan ermənilər – haylar sonrakı yüzillərdə hər tərəfdən, xüsusilə Balkanlardan və Aralıq dənizi sahillərindən Yaxın Şərqlə axışaraq daha çox Bizans və Osmanlı torpaqlarında isti yuva tapdılar.

XIX yüzilin əvvəllərində çar Rusiyasının Cənubi Qafqazı işğalından sonra İran və Türkiyədən çoxlu sayda erməni Azərbaycan torpaqlarına, xüsusilə İrəvan, Naxçıvan və Qarabağ xanlıqları ərazisinə köçürüldü.

Tarixdə ilk dövlətlərini isə 1918-ci ildə Cənubi Qafqazda Ararat Respublikası adı ilə yaratdılar. Lakin bu qondarma dövlətin nə ərazisi vardı, nə də paytaxtı. 1918-ci il mayın 29-da Azərbaycan Cümhuriyyəti Milli Şurasının qərarı ilə tarixi Azərbaycan şəhəri olan İrəvan onlara paytaxt, İrəvan xanlığının 9 min kv. km sahəsi isə onlara ərazi olaraq verildi. Və bu erməni-daşnak dövlətini ilk tanıyanlar da Osmanlı dövləti və Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti oldu.

Əlinə dövlət yaratmaq fürsəti keçən ermənilərin ilk işi onlara bu fürsəti verən region xalqlarını, ilk növbədə ərazinin yerli sakinləri olan azərbaycanlıları kütləvi şəkildə soyqırımına məruz qoymaq oldu. Artıq bir neçə il sonra ərazilərini üç dəfədən çox artırıb 29,8 min kv. km-ə çatdırdılar, qonşu ölkələrdən köçürülüb gətirilən ermənilərin hesabına əhali sayını da bir neçə dəfə artırdılar. Paralel olaraq, yerli türk-müsəlman əhalinin sayını bir neçə dəfə azaltdılar və regiondan onların

izlərini silməyə başladılar. Öncə tarixi mənbələri saxtalaşdırdılar, sonra mərhələ-mərhələ bu ərazilərdə nə varsa, hamısını mənimsədilər, abidələrimizi, toponimlərimizi erməniləşdirdilər.

Elə biz də bu kitabda zaman-zaman, xüsusilə 70 illik sovet dövründə ermənilər tərəfindən soyqırımına məruz qalan toponimlərimizdən bəhs etmişik. Bu toponimlərin "Ermənistan SSR" Ali Sovetinin rəsmi sənədləri – fərmanları ilə dəyişdirilməsi həmin soyqırımının dövlət səviyyəsində həyata keçirilməsinin əyani sübutudur. Bu, tarixə və insanlığa qarşı ən böyük cinayətlərdən biridir.

Müşahidələrimiz göstərdi ki, ermənilər Azərbaycan-türk toponimlərini müxtəlif prinsiplərlə dəyişdirmişlər. Belə prinsiplərdən bir neçəsini oxuculara təqdim edirik:

1. Sovet ideologiyasını təbliğat bəhanəsi ilə toponimlər dəyişdirilmişdir:

Qaranlıqdərə – Lusadzor (tərcüməsi: Işıqlıdərə; Karvansaray rayonu).

Çanaxçı – Sovetaşen (Vedi rayonu).

2. Bolşevik inqilabı qəhrəmanlarının adını əbədiləşdirmək bəhanəsi ilə toponimlər dəyişdirilmişdir:

Böyük Qarakilsə – Kirovakan (Böyük Qarakilsə rayonu).

Gümrü – Aleksandropol – Leninakan (Düzkənd rayonu).

3. Erməni millətindən olan ayrı-ayrı tarixi şəxsiyyətlərin adını vermək bəhanəsi ilə toponimlər dəyişdirilmişdir:

Ellər – Abovyan (Ellər rayonu).

Böyük Şəhriyar – Nalbandyan (Sərdarabad rayonu).

4. Hərfi tərcümə (kalka) yolu ilə toponimlər dəyişdirilmişdir:

Qaradaş – Sevkar (ermənicə "sev" – "qara", kar – "daş" deməkdir; Karvansaray rayonu).

Almalı – Xndzorut (ermənicə "xndzor" – "alma" deməkdir; Paşalı rayonu).

5. "Qala", "bulaq", "göl" sözləri ilə düzəlmiş adlardakı həmin sözləri ermənicə tərcümə etməklə toponimlər dəyişdirilmişdir:

Daşqala – Karaberd (ermənicə "kar" – "daş", "berd" – "qala" deməkdir; Ağın rayonu).

Gödəkbulaq – Karçaxpyur (ermənicə "karç" – "gödək" "axpyur" – "bulaq" deməkdir; Basarkeçər rayonu).

Göl – Liç (ermənicə "liç" – "göl" deməkdir; Qaranlıq rayonu).

6. Bəzi adlardakı "böyük", "kiçik", "yuxarı", "aşağı" sözləri ermənicələşdirilərək toponimlər dəyişdirilmişdir:

Böyük Ayrım – Medz Ayrum (ermənicə "medz" – "böyük" deməkdir; Allahverdi rayonu).

Kiçik Vedi – Pokr Vedi (ermənicə "pokr" – "kiçik" deməkdir; Vedi rayonu).

Yuxarı Ağcaqala – Verin Ağcaqala (ermənicə "verin" – "yuxarı" deməkdir; Talin rayonu).

Aşağı Ağcaqala – Nerkin Ağcaqala (ermənicə "nerkin" – "aşağı" deməkdir; Talin rayonu).

7. Bəzi adlardakı "kənd" sözləri ermənicələşdirilərək toponimlər dəyişdirilmişdir:

Məlikənd – Melikgyuğ (ermənicə “gyuğ” – “kənd” deməkdir; Abaran rayonu).

Təzəkənd – Tazagyuğ (Zəngibasar rayonu).

8. Erməni tələffüzünə uyğunlaşdırılaraq toponimlər dəyişdirilmişdir:

Həkəri – Akori (Allahverdi rayonu).

Şınıx – Şnox (Allahverdi rayonu).

9. Bəzi yaşayış məntəqələrində ancaq azərbaycanlılar yaşadığı üçün onların adını ermənicələşdirmək mümkün olmasa da, tarixi adı itirmək üçün keçmiş (əsl) azərbaycanlı adlarını yeni azərbaycanlı adlarla əvəz etməklə toponimlər dəyişdirilmişdir:

Sultanəliqışlaq – Cənəhməd – Günəşli (Basarkeçər rayonu).

Haqqıxlı – Səməd Vurğun (İcevan rayonu).

10. Toponimlər tələffüzə oxşarlıq görüntüsü yaranan adlarla əvəz edilmişdir:

Кеypəшин – Kefaşen (Qafan rayonu)

Qaradığa – Karatqa (Qafan rayonu)

11. Tarixi adın itirilməsi üçün eyni bir yaşayış məntəqəsinin adı bir neçə dəfə dəyişdirilmişdir:

Hacıqara – Makaraşen – Lernapat (Böyük Qarakilsə rayonu).

Qaradağlı – Tsaxkaşen – Mırcavet (Qəmərli rayonu).

Lakin bütün bu faktlar bir daha sübut edir ki, tarixi yenidən yazmağa cəhd etmək olar, amma tarixi təzədən yaratmağa heç kəsin gücü çatmaz. Qərbi Azərbaycan (indiki Ermənistan) ərazisi tarixi Azərbaycan torpağı olaraq qalır və qalacaq.

ABARAN (APARAN) RAYONU ÜZRƏ

№	Keçmiş (əsl) adı	Yeni adı	Dəyişdirildiyi tarix
1	Baş Abaran	Aparan	3.01.1935
2	Abaran rayonu	Aparan rayonu	3.01.1935
3	Babakişi	Bujakan	-----
4	Damcılı	Mravyan	3.01.1935
5	Böyük Camışlı	Alagəz	4.01.1938
6	Səmədərviş	Çknax	1.06.1940
7	Bazarcıq	Arayi	15.07.1946
8	Hacı Xəlil	Tsaxkahovit	15.07.1946
9	Gülablı	Dzoraqlux	15.07.1946

9	Buğdaşen	Baqravan	3.02.1947
10	Daşqala	Karaberd	3.02.1947
11	Çırpılı	Crapı	-----
12	Crapı (Çırpılı)	Nerkin Crapı	3.02.1947
13	Qapılı	Qusanagyuğ	3.02.1947
14	Keğaç	Verin Crapı	3.02.1947
15	Musluqlu	Lancik	3.02.1947
16	Sübhänverdi	Suvanverdi	-----
17	Suvanverdi	Luy saxpyur	3.02.1947
18	Dovşanqışlaq	Şirakavan	19.04.1950
19	Buğdaşen st. qəs.	Baqravan st.qəs.	31.07.1950
20	Qoşavəng	Haykadzor	19.04.1950
21	Kələli	Noraber	3.02.1950
22	Agin rayonu	Ani rayonu	12.10.1961
23	Yeniköy	Xarkov	-----

AXTA (HRAZDAN) RAYONU ÜZRƏ

№	Keçmiş (əsl) adı	Yeni adı	Dəyişdirildiyi tarix
1	Dərəçiçək	Tsaxkadzor	-----
2	Ərzəkənd	Arzakan	-----
3	Paşakənd	Marmarik	3.01.1935
4	Quru Fontan	Fontan	3.01.1935
5	Dədəqışlaq	Axundov	4.05.1939
6	Tayçarix	Meğradzor	31.05.1946
7	Babakişi	Haxavnadzor	15.07.1948

8	Uzunlar	Odzun	30.09.1967
9	Qranit zavodu qəsəbəsi	Karkon	3.07.1968
10	Allahverdi rayonu	Tumanyan rayonu	19.09.1969
11	Qaçaqan	Arevadzoğ	25.01.1978
12	Böyük Ayrım	Medz Ayrum	-----
13	Kiçik Ayrım	Pokr Ayrum	-----
14	Yuxarı Ağtala	Verin Axtala	-----
15	Həkəri	Akori	-----
16	Şamlıq	Şamut	-----
17	Şınıx	Şnox	-----
18	Qırmızı Ağək	Karmir Ağək	-----

AMASIYA RAYONU ÜZRƏ

№	Keçmiş (əsl) adı	Yeni adı	Dəyişdirildiyi tarix
1	Qaranamaz	Yeni yol	3.01.1935
2	İlli Qarakilsə	İlli	-----
3	Alakilsə	Baytar	-----
4	Sultanabad	Şurabad	-----
5	Hozukənd	Quzukənd	-----
6	Ellər Oyuğu	Ellər	-----

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin

1997 İdarəsi

PREZİDENT KİTABXANASI

7	Qaraçanta	Əzizbəyov	4.05.1939
8	Cələb	Cradzor	26.04.1946
9	İlanlı	Çaybasar	26.04.1946
10	Qaraməmməd	Meğraşat	26.04.1946
11	İlli /İlli Qarakilsə/	Hoğmik	25.01.1978
12	Baytar	Hovtun	19.04.1991
13	Balıqlı	Zorakert	19.04.1991
14	Qarabulaq	Şagik	19.04.1991
15	Qoncalı	Zarişat	19.04.1991
16	Düzkənd	Halvar	19.04.1991
17	Qaraçanta /Əzizbəyov/	Areqnadem	19.04.1991
18	İbiş	Dayrik	19.04.1991
19	Yeniyol	Ağvarik	19.04.1991
20	Göllü	Ardenis	19.04.1991
21	Oxçoğlu	Vaxçi	19.04.1991
22	Öksüz	Darik	19.04.1991
23	Çaxmaq	Kamxut	19.04.1991
24	Çivinli	Yenacur	19.04.1991
25	Çaybasar /İlanlı/	Arevat	19.04.1991

**BARANA (NOYEMBERYAN)
RAYONU ÜZRƏ**

№	Keçmiş (əsl) adı	Yeni adı	Dəyişdirildiyi tarix
1	Ayırım sovxoz qəs.	Bdğavan	-----
2	Əskipara	Voskepar	-----
3	Balakənd	Dovex	-----
4	Qurumsulu	Dostlu	-----
5	Barana	Noyemberyan	4.01.1938
6	Ləmbəli	Debedaşen	18.06.1960

7	Kotgah	Şavarşavan	15.06.1964
8	Qalaça	Berdavan	25.01.1978
9	Xoşkotan	Vosgevan	25.01.1978
10	Dostlu (Qurumsulu)	Bareqamavan	25.01.1978
11	Debedaşen (Ləmbəli)	Baqrataşen	-----
	Aşağı Körpulu	Nerkin Körpulu	-----
12	Nerkin Körpulu /Aşağı Körpulu/	Haxtanak	-----
13	Yuxarı Körpulu	Verin Körpülü	-----
14	Cücəkənd	Cücevan	-----
15	Balakənd	Dovex	-----

BASARKEÇƏR (VARDENİS) RAYONU ÜZRƏ

№	Keçmiş (əsl) adı	Yeni adı	Dəyişdirildiyi tarix
1	Ağkilsə	Azad	3.01.1935
2	Zərzibil	Zərkənd	3.01.1935
3	Böyük Qaraqoyunlu	Medz Qaraqoyun	-----
4	Medz Qaraqoyun /Böyük Qaraqoyunlu/	Əzizli	3.01.1935
5	Qırxbulaq	Akunk	3.01.1935

6	Sətənəxaç	Güney	3.01.1935
7	Hüseynquluuağalı	Nərimanlı	-----
8	Sultanəliqişlaq	Canəhməd	-----
9	Oğruca	Qaraiman	-----
10	Qızılvəng	Çiçəkli	24.07.1940
11	Gödəkbulaq	Karçaxpyur	12.08.1946
12	Aşağı Zağalı	Tsovak	12.08.1946
13	Qanlı	Qamışlı	12.08.1946
14	Basarkeçər	Vardenis	11.06.1969
15	Basarkeçər rayonu	Vardenis rayonu	11.06.1969
16	Canəhməd /Sultanəliqişlaq/	Günəşli	3.07.1969
17	Kərkibaş	Şəfəq	25.01.1978
18	Yarpızlı	Lçavan	25.01.1978
19	Babacan	Qızılkənd	25.01.1978
20	İnəkdağ	Yenikənd	25.01.1978
21	Yuxarı Zağalı	Verin Zağalu	-----
22	Verin Zağalu	Axbradzor	25.01.1978
23	Kəsəmən	Bahar	25.01.1978
24	Tüskülü	Lusakunk	25.01.1978
25	Çaxırlı	Sovetakert	25.01.1978
26	Çiçəkli (Qızılvəng)	Makenis	25.01.1978
27	Qaraiman (Oğruca)	Sovetkənd	25.01.1978
28	Aşağı Şorca	Nerkin Şorca	-----
29	Yuxarı Şorca	Verin Şorca	-----
30	Böyük Məzrə	Medz Masrik	19.04.1991
31	Bala Məzrə	Pokr Masrik	19.04.1991
32	Bahar /Kəsəmən/	Artunk	19.04.1991
33	Qayabaşı	Geğamabak	19.04.1991

34	Qaraiman /Oğruca/	Ditsmayri	19.04.1991
35	Qoşabulq	Şadçrek	19.04.1991
36	Qızılkənd	Tsapatag	19.04.1991
37	Daşkənd	Hayrk	19.04.1991
38	Dərə	Daranak	19.04.1991
39	Əzizli /Medz Qaraqoyun, Böyük Qaraqoyunlu/	Norabak	19.04.1991
40	Zərkənd /Zərzibil/	Kut	19.04.1991
41	Zod	Sotk	19.04.1991
42	Yenikənd /İnəkdağ/	Tretuk	19.04.1991
43	Güney /Sətənəxaç/	Arequni	19.04.1991
44	Günəşli /Canəhməd, Sultanəliqişlaq/	Kutakan	19.04.1991
45	Nərimanlı /Hüseynquluuağalı/	Şatvan	19.04.1991
46	Sarıyaqub	Çaqadzor	19.04.1991
47	Sovetkənd /Qaraiman, Oğruca/	Kaxaki	19.04.1991
48	Sovetakert	Xaçaxpyur	19.04.1991
49	Subatan	Geğakar	19.04.1991
50	Şiştaya	Quqariç	19.04.1991
51	Şəfəq /Kərkibaş/	Vanevan	19.04.1991

BÖYÜK QARAKİLSƏ (QUQARK) RAYONU ÜZRƏ

№	Keçmiş (əsl) adı	Yeni adı	Dəyişdirildiği tarix
1	Bökük Qarakilsə	Kirovakan	3.01.1935
2	Bökük Qarakilsə rayonu	Kirovakan rayonu	3.01.1935
3	Bozigah	Həmzəçimən	-----
4	Dərəkənd	Dzoragyuğ	3.01.1935
5	Qamışqut	Yeğeknut	3.01.1935
6	Nikitino	Fioletovo	3.01.1935
8	Hacıkənd	Hacigyuğ	-----

9	Hacigyuğ /Hacıkənd/	Debed	3.01.1935
10	Xancıgəz	Gözəldərə	1.06.1940
11	Voskresenovka	Lermontovo	5.07.1941
12	Hacıqara	Makaraşen	1.03.1946
13	Sarımsaxlı	Karaberd	4.04.1946
14	Yaqublu	Meğrut	1.04.1946
15	Şahəli	Vahaqni	10.04.1947
16	Kolagirən	Antaramut	10.09.1948
17	Makaraşen /Hacıqara/	Lernapat	26.09.1957
18	Qranit zavodu qəsəbəsi	Qranitavan	3.07.1968
19	Bzovdal	Bazum	25.01.1978
20	Kolagirən qəsəbəsi	Dzoraget	25.01.1978
21	Mollaqişlaq	Güllüdərə	25.01.1978
22	Həmzəçimən /Bozigah/	Markahovit	25.01.1978
23	Şahəli stansiya qəsəbəsi	Vahaqnadzor	25.01.1978
24	Kolagirən dəmiryol stansiyası	Tumanyan dəmiryol stans.	-----
25	Yuxarı kilsə	Verin kilisa	-----
26	Aşağı kilsə	Nerkin kilisa	-----
27	Vartana	Şaumyan	-----
28	Gözəldərə	Komk	19.04.1991

CALALOĞLU (STEPANAVAN) RAYONU ÜZRƏ

№	Keçmiş (əsl) adı	Yeni adı	Dəyişdirildiği tarix
1	Calaloğlu	Stepanavan	-----
2	Qoturbulaq	Katnaxpyur	3.01.1935
3	Rus Gərgəri	Puşkino	14.02.1937
4	Nikolayevka	Kirov	27.02.1938
5	Qaraməmməd	Aleksandrovka	-----
6	Aleksandrovka (Qaraməmməd)	Maksim Qorki	22.02.1939
7	Çubuqlu	Pokrovka	-----
8	Pokrovka (Çubuqlu)	Kuybişev	4.05.1939

9	Heydərbəy	Sverdlov	1.06.1940
10	Ovandərə	Ovnanadzor	19.04.1950
11	Əgərək	Aqarak	-----
12	Loruqala	Lori Berd	-----

ÇƏMBƏRƏK /KRASNOSELSK/ RAYONU ÜZRƏ

№	Keçmiş (əsl) adı	Yeni adı	Dəyişdirildiyi tarix
1	Qırmızıkənd	Qarmirgyuğ	-----
2	Qırmızıkənd /Qarmirgyuğ/	Mixaylovka	-----
3	Mixaylovka /Qarmirgyuğ, Qırmızıkənd/	Krasnoselo	-----
4	Krasnoselsk /Mixaylovka, Qarmirgyuğ, Qırmızıkənd/	Çambarak	-----
5	Krasnoselsk ray.	Çambarak ray.	-----

6	Nadejdino	Şorca	-----
7	Rubunakert	Orçonikidze	-----
8	Aşağı Çəmbərək	Nerkin Çambarak	-----
9	Yuxarı Çəmbərək	Verin Çambarak	-----
10	Yeni Başkənd	Nor Başkənd	-----
11	Başkənd	Ardzvaşen	25.01.1978
12	Yanıqpəyə	Meşəkənd	25.01.1978
13	Qoturbulaq	Ttucur	-----
14	Ağbulaq	Axperek	19.04.1991
15	Qaraqaya	Dzorvank	19.04.1991
16	Bəriyabad	Barenat	19.04.1991
17	Əmirxeyir	Kalavan	19.04.1991
18	Gölkənd	Ayqut	19.04.1991
19	Meşəkənd	Antarameç	19.04.1991
20	Toxluca	Draxtik	19.04.1991
21	Çaykənd	Dprabak	19.04.1991

DÜZKƏND (AXURYAN) RAYONU ÜZRƏ

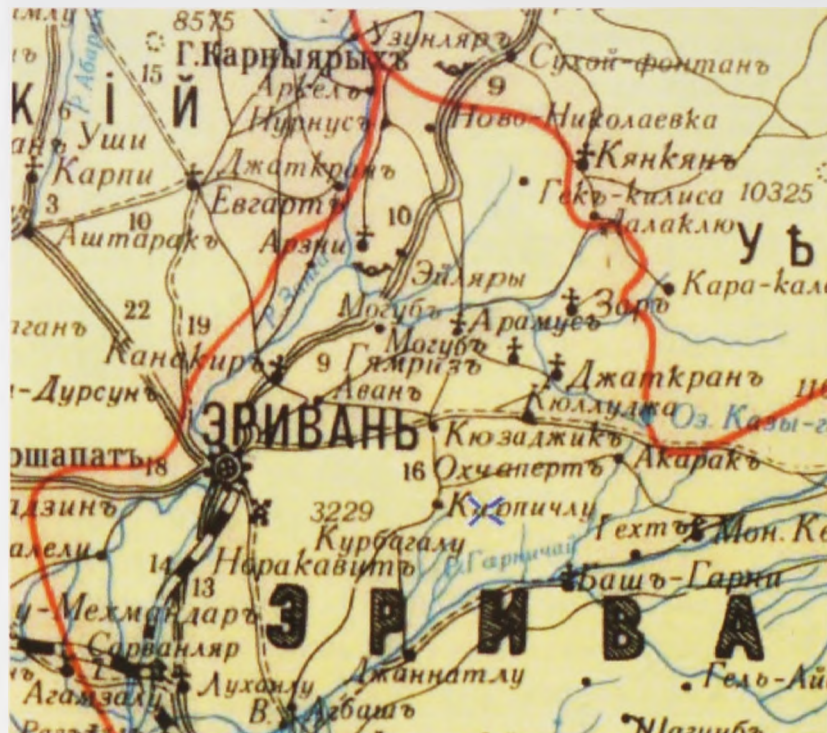
№	Keçmiş (əsl) adı	Yeni adı	Dəyişdirildiyi tarix
1	Gümrü	Aleksandropol	31.10.1837
2	Aleksandropol /Gümrü/	Leninakan	27.01.1924
3	Leninakan, /Aleksandropol, Gümrü/	Qumayri	1990-cı ildə
4	Qumayri /Leninakan, Aleksandropol,	Qyumri	1992-ci ildə

	Gümrü/		
5	Hacı Nəzər	Kamo	3.01.1935
6	Aleksandrovka	Qaribcanyan	3.01.1935
7	Türk Qarakilsəsi	Axurik	3.01.1935
8	Qonaqqıran	Şirak	2.03.1940
9	Böyük Sarıyal	Medz Sariat	2.03.1940
10	Böyük Kəpənəkçi	Medz Kapanak	
11	Medz Kapanak /Böyük Kəpənəkçi/	Musaelyan	7.12.1945
12	Aralıq	Yerazqavors	7.12.1945
13	Ağkilsə	Kraşen	7.12.1945
14	Bacoğlu	Haykavan	7.12.1945
15	Düzənd	Axuryan	7.12.1945
16	Düzənd ray.	Axuryan ray.	7.12.1945
17	Daharlı	Getk	7.12.1945
18	Kiçik Qarakilsə	Pokr Qarakilsa	
19	Pokr Qarakilsa /Kiçik Qarakilsə/	Azatan	7.12.1945
20	Kiçik Kəpənəkçi	Hovit	7.12.1945
21	Təpədolaq	Arevik	7.12.1945
22	Toparlı	Atsik	7.12.1945
23	Çloxan	Beniamin	7.12.1945
24	Çıraqlı	Crarat	7.12.1945
25	Yasavul	Ovuni	7.12.1945
26	Molla Musa	Musakan	-----
27	Musakan /Molla Musa/	Voskehask	26.04.1946
28	Dirəklər	Karnut	26.04.1946
29	İlxıyabı	Hayqabats	26.04.1946
30	Dərbənd	Karmrakar	26.04.1946

31	Yuxarı Qanlıca	Verin Qanlıca	
32	Verin Qanlıca /Yuxarı Qanlıca/	Marmaraşen	26.04.1946
33	Aşağı Qanlıca	Nerkin Qanlıca	-----
34	Nerkin Qanlıca /Aşağı Qanlıca/	Vahramaberd	26.04.1946
35	Böyük Keyti	Medz Ketı	-----
36	Medz Ketı /Böyük Keyti/	Keti	26.04.1946
37	Kiçik Keyti	Pokr Ketı	-----
38	Pokr Ketı /Kiçik Keyti/	Lernatsk	26.04.1946
39	Ocaqqulu	Arapı	26.04.1946
40	Ortakilsə	Maisyarı	26.04.1946
41	Ortakilsə st. qəsəbəsi	Maisyarı st.qəs.	31.07.1950
42	Araçay st. qəsəbəsi	Axuryarı st.qəs.	31.07.1950
43	Arıxvəli	Lernut	21.10.1967
44	Lernatsk /Pokr Ketı, Kiçik Keyti/	Pokraşen	21.10.1967

ELLƏR (ABOVYAN) RAYONU ÜZRƏ

№	Keçmiş (əsl) adı	Yeni adı	Dəyişdirildiyi tarix
1	Baş Gərni	Qarnı	3.01.1935
2	Kərpicli	Geğadır	3.01.1935
3	Cadıqıran	Razdan	3.01.1935
5	Göykilsə	Kaputan	3.01.1935
6	Yelqovan	Kotayk	3.01.1935
7	Şahab	Mayakovski	11.04.1940
8	Başkənd	Başgyuğ	

9	Başgyuğ /Başkənd/	Akunk	4.04.1946
10	Təzəkənd	Tazagyuğ	
11	Tazagyuğ /Təzəkənd/	Nor Gyuğ	4.04.1946
12	Avdallar	Atsavan	4.04.1946
13	Ərtiz	Gehard	4.04.1946
14	Təcərəbax	Dzoraxpyur	4.04.1946
15	Ağadərəsi	Ağadzor	
16	Ağadzor /Ağadərəsi/	Katnaxpyur	4.04.1946
17	Qətran	Getameç	21 .06.1948
18	Nikolayevka	Craber	21 .06.1948
19	Dəlləkli	Zovaşen	21 .06.1948
20	Tutiyyə	Saranist	21 .06.1948
21	Qaraqala	Sevaberd	21 .06.1948
22	Ellər	Abovyan	12.10.1961
23	Kotayk rayonu	Abovyan rayonu	12.10.1961
24	Muradtərə	Kanakeravan	15.08.1964
25	Razdan /Cadqıran/	Gehaşen	21 .10.1967
26	Muqub	Balahovit	26.12.1968
27	Güllüca	Zovk	25.01.1978
28	Kəmrəz	Kamaris	25.01.1978
29	Kənkən	Hatis	25.01.1978
30	Bağçılıq sovxozu	Verin Ptxni	19.04.1991

ƏRTİK (ARTİK) RAYONU ÜZRƏ

№	Keçmiş (əsl) adı	Yeni adı	Dəyişdirildiyi tarix
1	Böyük Arıxvəli	Medz Arıxvali	
2	Medz Arıxvəli /Böyük Arıxvəli/	Medz Mantaş	3.01.1935
3	Kiçik Arıxvəli	Pokr Arıxvali	
4	Pokr Arıxvali /Kiçik Arıxvəli/	Pokr Mantaş	3.01.1935
5	Haçakilsə	Paros	3.01.1935

ƏŞTƏRƏK (AŞTARAK) RAYONU ÜZRƏ

№	Keçmiş (əsl) adı	Yeni adı	Dəyişdirildiyi tarix
1	Qızıldəmir	Voskevaz	3.01.1935
2	İlançalan	Artaşavan	-----
3	Qaraşam	Qaraşamb	-----
4	Qaracorən	Aragyuğ	4.04.1946
5	Tulnəbi	Saralanc	4.04.1946
6	Haxıs	Dzorap	1.12.1949
7	Təkiyə	Bazmaxpyur	1.12.1949

6	Kaftarlı	Panik	-----
7	İmirxan	Saratak	1.06.1940
8	Qasıməli	Getapi	1.06.1940
9	Mahmudcuq	Pemzaşen	2.03.1940
10	Məscidli	Nor Qyank	1.06.1940
11	Armutlu	Tufaşen	31.05.1946
12	Başkənd	Başgyuğ	
13	Başgyuğ /Başkənd/	Saralanc	31.05.1946
14	Gözəldərə	Gehadzor	15.07.1946
15	Gözəldərə	Gehadir	31.05.1946
16	Qazançı	Meğraşen	31.05.1946
17	Qırçaq	Ariç	31.05.1946
18	Qırxdəyirman	Xnaberd	15.07.1946
19	Qulucan	Spandaryan	31.05.1946
20	Songürlü	Hayrenyats	31.05.1946
21	Tomardaş	Vardakar	31.05.1946
22	Qolqat	Gehanist	15.07.1946
23	Kütüniqışlaq	Hovtaşen	15.07.1946
24	Yekənlər	Arevşat	15.07.1946
25	Sarıbaş	Haykasar	15.07.1946
26	Talıboğlu	Lusakert	15.07.1946
27	Şirvancıq	Lernakert	15.07.1946
28	Tomardaş st.qəs.	Vardakar st.qəs.	31.07.1950
29	Paros /Haçakilsə/	Nahabedavan	30.01.1961
30	Kiçik Pərnə	Pokr Parni	-----
31	Pokr Parni /Kiçik Pərnə/	Anuşavan	7.05.1969

8	İnəkli	Antarut	1.12.1949
9	Maqda	Lernarot	1.12.1949
10	Pərtinc	Voskehat	1.12.1949
11	Çadqıran	Bazmavan	8.07.1957
12	Çadqıran /Bazmavan/	Nor Gexi	10.02.1962
13	36 nömrəli sovxoz	Mıraqşen	15.08.1964
14	38 nömrəli sovxoz	Proşyan	15.08.1964
15	39 nömrəli sovxoz	Sasunik	15.08.1964
16	40 nömrəli sovxoz	Kasax	11.11.1970
17	41 nömrəli sovxoz	Nor Yerznka	5.11.1966
18	Talış	Aruç	11.11.1970
19	Nəzirvan	Kazaravan	19.04.1991

GORUS (QORIS) RAYONU ÜZRƏ

№	Keçmiş (əsl) adı	Yeni adı	Dəyişdirildiyi tarix
1	Gorus	Qoris	-----
2	Qaladərəsi	Qalidzor	-----
3	Əliquluşen	Azataşen	1.06.1940
4	Yeritsatumb	Bartsravan	1.06.1940
5	Körü	Dzoraşen	19.04.1950
6	Muğancıq	Haygedzor	19.04.1950
7	Yaycı	Qarjis	3.07.1968
8	Bayandur	Vağatur	7.05.1969

HAMAMLI /SPİTAK/ RAYONU ÜZRƏ

8	Qaltaxçı	Artagyüğ	26.04.1946
9	Qaraboya	Xikoyan	26.04.1946
10	Qaral	Katnacur	26.04.1946
11	Qaçaqan	Lernavan	26.04.1946
12	Qızılörən	Şenavan	26.04.1946
13	Muncuqlu	Tsilkar	26.04.1946
14	Çotur	Sarameç	26.04.1946
15	Əfəndi	Karadzor	26.04.1946
16	Hamamlı	Spitak	26.09.1949
17	Hamamlı ray.	Spitak ray.	26.09.1949
18	Güllüçə	Saraart	19.04.1950
19	Spitak	Lernantsk	19.04.1950
20	Tsaxkaşen /Avdıbəy/	Tsaxkaber	21.10.1967
21	Nalbənd qəs.	Şirakamut	25.01.1978
22	Tapanlı	Geğasar	25.01.1978
23	Çigdəməl	Arevşoğ	25.01.1978

№	Keçmiş (əsl) adı	Yeni adı	Dəyişdirildiyi tarix
1	Bəykənd	Medz Parni	-----
2	Keşişkənd	Geharot	3.01.1935
3	Avdıbəy	Tsaxkaşen	4.05.1939
4	Ağbulaq	Lusaxpyur	26.04.1946
5	Vardnav	Craşen	26.04.1946
6	Göyoxuş	Saralanc	26.04.1946
7	Goran	Qoqaran	26.04.1946

KARVANSARAY (İCEVAN) RAYONU ÜZRƏ

№	Keçmiş (əsl) adı	Yeni adı	Dəyişdirildiği tarix
1	Qaranlıqdərə	Xavaradzor	-----
2	Xavaradzor /Qaranlıqdərə/	Lusadzor	3.01.1935
3	Saratu	Haçdərək	-----
4	Haçdərək /Saratu/	Həştərək	-----
5	Alaçıxqaya	Alaçıx	-----
6	Haçasu	Haçacur	-----

7	Güney	Getaşen	3.01.1935
8	Qaradaş	Sevkar	-----
9	Aşhigah	Lalakənd	-----
10	Lalakənd /Aşhigah/	Laligyuğ	-----
11	Bibis	Coğaz	-----
12	Ayrım Polad	Ayrım	-----
13	Karvansaray	İcevan	-----
14	Kürdəvan	Yenokavan	3.01.1935
15	Carhec	Kuybişev	2.03.1940
16	Məlikkənd	Melikgyuğ	-----
17	Melikgyuğ /Məlikkənd/	Tsaxkavan	2.03.1940
18	Sarıgah	Sarıgyuğ	10.05.1951
19	Yuxarı Ağdan	Verin Ağdan	-----
20	Verin Ağdan /Yuxarı Ağdan/	Ağdan	25.05.1967
21	Getaşen /Güney/	Kirants	25.05.1967
22	Aşağı Ağdan	Nerkin Ağdan	-----
23	Nerkin Ağdan /Aşağı Ağdan/	Morut	25.05.1967
24	Uzuntala	Onut	25.05.1967
25	Rəvazlı	Ditavan	25.05.1967
26	Qaradaş meşə təsərrüfatı idarəsi yanında qəsəbə	Açarkut	25.05.1967
27	Uzuntala poçt qəs.	Kayan	25.05.1967
28	Morut /Aşağı Ağdan/	Haknaxpyur	11.11.1970
29	Onut /Uzuntala/	Aygehovit	12.02.1969
30	Ağdan /Yuxarı Ağdan/	Qandzakar	25.01.1978
31	Laligyuğ /Aşhigah, Lalakənd/	Vazaşen	25.01.1978

32	Murteyil	Çiçəkbulaq	25.01.1978
33	Tala	Getahovit	25.01.1978
34	Haqqıxlı	Səməd Vurğun	25.01.1978
35	Coğaz /Bibis/	Berkaber	25.01.1978
36	Tsirvaz	Lusahovit	25.01.1978
37	Ağkilsə	Cermakavan	19.04.1991
38	Polad	Xaçardzon	19.04.1991
39	Salah	Akavanavank	19.04.1991
40	Çiçəkbulaq /Murteyil/	Geğatap	19.04.1991
41	Səməd Vurğun /Haqqıxlı/	Hovk	19.04.1991

KEŞİŞKƏND (YEĞEQNADZOR) RAYONU ÜZRƏ

№	Keçmiş (əsl) adı	Yeni adı	Dəyişdirildiyi tarix
1	Qoytur	Getap	3.01.1935
2	Keşikənd	Mikoyan	3.01.1935
3	Keşikənd rayonu	Mikoyan rayonu	3.01.1935
4	Həsənkənd	Şatin	3.01.1935
5	Qoduxvəng	Qoturvan	-----
6	Qoturvan /Qoduxvəng/	Gadikvank	-----

7	Aysəsi	Qızılgül	10.09.1946
8	Əynəzir	Aynadzor	
9	Aynadzor /Əynəzir/	Axavnadzor	10.09.1946
10	Arpa	Areni	10.09.1946
11	Əyər	Aqarakadzor	10.09.1946
12	Başkənd	Vernaşen	10.09.1946
13	Yengicə	Qandzak	10.09.1946
14	Qurduqlaq	Boloraberd	10.09.1946
15	Ortakənd	Qladzor	10.09.1946
16	Erdəpin	Yeğegis	10.09.1946
17	Mikoyan /Keşişkənd/	Yeğeqnadzor	6.12.1957
18	Mikoyan /Keşişkənd ray./	Yeğeqnadzor ray.	6.12.1957
19	Ağkənd	Ağncadzor	3.07.1968
20	Gülüdüzü	Vardahovit	19.04.1991
21	Qızılgül /Aysəsi/	Areta	19.04.1991
22	Qovuşuq	Yermon	19.04.1991
23	Ələyəz	Yeğegis	19.04.1991

KƏVƏR (YENİ BAYAZİD, KAMO)
RAYONU ÜZRƏ

№	Keçmiş (əsl) adı	Yeni adı	Dəyişdirildiyi tarix
1	Kəvər	Yeni Bayazid	-----
2	Hacı Muxan	Muxan	-----
3	Dəliqardaş	Saruxan	-----
4	Kosaməmməd	Batıqyan	-----
5	Əyrivəng	Ayrivan	-----
6	Nərədüz	Noraduz	-----
7	Qulalı	Karmirgyuğ	1.06.1940

9	Zeyvə	David-bek	29.06.1949
10	Maqauz	Moqes	-----
11	Moqes	Kaxnut	29.06.1949
12	Pirməzrə	Katnarat	29.06.1949
13	Dördnü	Antaraşat	29.06.1949
14	Əgərək	Aqarak	-----
15	Kilsəkənd	Sraşen	-----
16	Pürülü	Pirlu	-----
17	Yuxarı Girətağ	Verin Giratax	-----
18	Aşağı Girətağ	Nerkin Giratax	-----
19	Yuxarı Xotanan	Verin Xotanan	-----
20	Aşağı Xotanan	Nerkin Xotanan	-----
21	Yuxarı Gödəkli	Verin Godaklu	-----
22	Aşağı Gödəkli	Nerkin Godaklu	-----
23	Aşağı Hand	Nerkin Hand	-----
24	Gıǵı	Gexi	-----
25	Keypəşin	Kefaşen	-----
26	Qaradığa	Karatqa	-----
27	Şabadin	Yeğek	19.04.1991
28	Pirlu /Pürülü/	Geğavank	19.04.1991
29	Qovşud	Kavçut	19.04.1991
30	Gərd	Kard	19.04.1991
31	Bəhdaş	Xordzor	19.04.1991

QARAKİLSƏ (SİSİYAN) RAYONU ÜZRƏ

№	Keçmiş (əsl) adı	Yeni adı	Dəyişdirildiyi tarix
1	Ahlı	Salvard	3.01.1935
2	Şıxlar	Qızılsəfəq	2.03.1940
3	Qarakilsə	Sisian	2.03.1940
4	Sisian	Atsavan	2.03.1940
5	Şenadağ	Lernaşen	2.03.1940
6	Məliklər	Spandaryan	4.05.1930

7	Darabas	Darbas	10.09.1946
8	Saybalı	Sarnakunk	10.09.1946
9	Məzrə	Bartsravan	10.09.1946
10	Ağkənd	Aşotavan	17.04.1948
11	Ərəfsə	Arevis	3.07.1968
12	Təzəkənd	Tazagyuğ	-----
13	Tazagyuğ	Tasik	3.07.1968
14	Urud	Vorotan	3.07.1968
15	Dəstəgird	Dastakert	-----
16	Sofulu	Soflu	-----
17	Şam	Şamb	-----
18	Ağudi	Aqitu	19.04.1991
19	Uz	Uyts	19.04.1991
20	Comərdli	Tanahat	19.04.1991

QARANLIQ (MARTUNİ) RAYONU ÜZRƏ

№	Keçmiş (əsl) adı	Yeni adı	Dəyişdirildiyi tarix
1	Avdalağalı	Vavaşen	3.01.1935.
2	Vəliağalı	Dzoragyuğ	-----
3	Göl	Liçk	-----
4	Dəlikdaş	Tsakkar	-----
5	Aşağı Qaranlıq	Nerkin Qaranlıq	-----
6	Nerkin Qaranlıq /Aşağı Qaranlıq/	Martuni	-----
7	Alqırax	Astxadzor	3.01.1935
8	Zolaxaç	Zolakar	3.01.1935
9	Kolakiran	Tsovinar	3.01.1935

10	Yuxarı Adyaman	Verin Getaşen	7.12.1945
11	Aşağı Adyaman	Nerkin Adyaman	-----
12	Nerkin Adyaman /Aşağı Adyaman/	Nerkin Getaşen	7.12.1945
13	Aşağı Gözəldərə	Nerkin Gözəldərə	
14	Nerkin Gözəldərə /Aşağı Gözəldərə/	Vardenik	7.12.1945
15	Kəsikbaş	Lernaker	7.12.1945
16	Adamxan	Vardadzor	3.07.1968
17	Aşağı Alçalı	Nerkin Alçalı	-----
18	Nerkin Alçalı /Aşağı Alçalı/	Artsvanist	27.09.1968
19	Qaranlıq	Gehovit	3.07.1968
20	Təzəkənd	Tazagyuş	-----

QƏMƏRLİ (ARTAŞAT) RAYONU ÜZRƏ

№	Keçmiş (əsl) Adı	Yeni adı	Dəyişdirildiyi tarix
1	Dəlilər	Dəllər	3.01 .1935
2	Aysoru Düyünü	Verin Dvin	3.01 .1935
3	İmanşalı	Mxçyan	3.01 .1935
4	Ayaslı	Haygestan	-----
5	Axund Buzovand	Axund Bzovan	-----
6	Axund Bzovan	Bzovan	-----
7	Bzovan /Axund Buzavand/	Bertik	25.01.1935
8	Tsaxkaşen	Mıqavet	21.10.1937

	/Qaradağlı/		
9	Aşağı Düyün	Erməni Dvini	-----
10	Yuxarı Kürdkənd	Verin Kurdkend	-----
11	Verin Kurdkend /Yuxarı Kürdkənd/	Noraşen	-----
12	Qarahəmzəli	Tamamlı	-----
13	Tamamlı /Qarahəmzəli/	Burastan	-----
14	Dördüncü kənd	Çorord gyuğ	-----
15	Çorord gyuğ	Kaxtsraşen	-----
16	Cənnətli	Zovaşen	2.03.1 940
17	Aşağı Ağbaş	Nerkin Ağbaş	-----
18	Nerkin Ağbaş /Aşağı Ağbaş/	Arevşat	20.08.1945
19	Artaşat	Verin Artaşat	-----
20	Bəcəyazlı	Vostan	-----
21	Bitlicə	Bartsraşen	20.08.1945
22	Gödəkli	Mrqavan	20.08.1 945
23	Doqquz	Kanaçut	20.08.1 945
24	Zöhrəbli	Mrqanuş	20.08.1 945
25	Oğurbəyli	Berkanuş	20.08.1945
26	Toxaşalı	Masis	20.08.1945
27	Qaradağlı	Tsaxkaşen	20.08.1945
28	Arpavar	Lusakert	20.08.1 945
29	Çigdəmli	Azatavan	20.08.1945
30	Yuxarı Quylasar	Verin Quylasar	-----
31	Yuxarı Quylasar /Verin Quylasar/	Bambakavan	20.08.1 945
32	Mehrəbli	Vardaşen	20.08.1945

33	Muğanlı	Muğan	20.08.1945
34	Qəmərli	Artaşat	4.09.1945
35	Qəmərli rayonu	Artaşat rayonu	4.09.1 945
36	Ağcaqışlaq	Getaşen	21.06.1948
37	Quylasar	Aşağı Quylasar	-----
38	Aşağı Quylasar /Quylasar/	Nerkin Quylasar	-----
39	Nerkin Quylasar /Aşağı Quylasar, Quylasar/	Dmitrov	1.1 2.1 949
40	Yuxarı Ağbaş	Verin Ağbaş	-----
41	Verin Ağbaş	Abovyan	1.12.1949
42	Darğalı	Anastasavan	1.12.1949
43	Başnalı	Bağramyan	1.12.1949
44	Məsimli	Haygepat	1.12.1949
45	Torpaqqala	Xnaberd	1.12.1949
46	Erməni Dvini /Aşağı Düyün/	Dvin	19.04.1950
47	Yeni Craşen	Nor Craşen	-----
48	Nor Craşen /Yeni Craşen/	Craşen	19.04.1950
49	Yuva	Şaumyan	19.04.1950
50	Anastasavan /Darğalı/	Haygezard	30.12.1957
51	Yamancalı	Dextsut	25.05.1967
52	Getaşen /Ağcaqışlaq/	Ketazat	25.05.1967
53	Zovaşen /Cənnətli/	Lancazat	21.10.1967
54	Lusakert /Arpavar/	Nşavan	21 .10.1967

55	Sabuñçu	Araksavan	25.01.1978
56	Bambakavan / Verin Quylasar, Yuxarı Quylasar/	Byuravan	25.01 .1 978
57	Muğan /Muğanlı/	Hovtaşen	25.01 .1978

QIZIL QOÇ (QUKASYAN) RAYONU ÜZRƏ

№	Keçmiş (əsl) adı	Yeni adı	Dəyişdirildiği tarix
1	Alıxan	Getik	3.01 .1935
2	Üçüncü Qarakilsə	Dzoraşen	3.01 .1935
3	Qızılkilsə	Karmravan	3.01 .1935
4	Güllübulaq	Vardaxpyur	-----
5	Gürcüyolu	Torosgyuğ	-----
6	Dərəköy	Dərəkənd	-----
7	Təzəkənd	Tazagyuğ	-----
8	Titoy Xaraba	Bavra	-----

9	Qızılqoç	Verin Qukasyan	4.01.1938
10	Bozyoxuş	Musaelyan	12.11.1946
11	Dərəkənd /Dərəköy/	Daragyuş	
12	Daragyuş /Dərəkənd, Dərəköy/	Saragyuş	12.11.1946
13	Düzxaraba	Artaşen	12.11.1946
14	Çorlu	Lernantsk	12.11.1946
15	Samurlu	Sarapat	12.11.1946
16	Korbulaq	Koraxpyur	
17	Koraxpyur /Korbulaq/	Tsaxkaşen	12.11.1946
18	Kürdbulax	Krasar	12.11.1946
19	Cızıxlar	Tsoxamarq	12.11.1946
20	Ciftəli	Zuyqaxpyur	12.11.1946
21	Böyük Şiştəpə	Medz Şiştəpa	-----
22	Medz Şiştəpa /Böyük Şiştəpə/	Medz Sepasar	12.11.1946
23	Kiçik Şiştəpə	Pokr Şiştəpa	-----
24	Pokr Şiştəpa /Kiçik Şiştəpə/	Pokr Sepasar	12.11.1946
25	Kiçik Sarıyal	Pokr Sarian	4.04.1946
26	Başkənd	Başgyuş	4.04.1946
27	Verin Qukasyan /Qızılqoç/	Qukasyan	12.11.1946
28	Lernantsk /Çorlu/	Lernagyuş	21.10.1967
29	Tazagyuş /Təzəkənd/	Tavşut	21.10.1967
30	Tsaxkaşen /Korbulaq/	Sizavet	21.10.1967
31	Kefli	Kakavasari	25.01.1978
32	Palıdli	Arpeni	25.01.1978
33	Təknəli	Kokohovit	25.01.1978

MEĞRİ RAYONU ÜZRƏ

№	Keçmiş (əsl) adı	Yeni adı	Dəyişdirildiyi tarix
1	Puşgah	Haygedzor	-----
2	Astazur	Şvanidzor	22.04.1935.
3	Lök	Vartanadzor	-----

PAŞALI (ƏZİZBƏYOV, VAYK) RAYONU ÜZRƏ

№	Кеçмиш (əsl) adı	Yeni adı	Дəyişdirildiји тарих
1	Paşalı	Əzizbəyov	3.01.1935
2	İtqıran	Gülüstan	3.01.1935
3	Sultanbəy	Bartsruni	3.01.1935
4	Almalı	Xndzorit	12.11.1946
5	Kotanlı	Karmraşen	-----
6	Quşçu	Keçid	12.11.1946
7	Cul	Artavan	19.04.1950
8	Soylan	Əzizbəyov	12.10.1956
9	Paşalı	Əzizbəyov	12.10.1956

	rayonu	rayonu	
10	Əzizbəyov /Paşalı/	Zəritap	8.07.1 957
11	Terp	Saravan	27.02.1960
12	Horadiz	Oradis	3.07.1968
13	Gabut	Kapuyt	3.07.1968
14	Daylaxlı	Arin	25.01.1978
15	Səfolar	Çermuk	-----
16	Əzizbəyov /Soylan/	Vayk	19.04.1991
17	Əzizbəyov /Paşalı/ ray.	Vayk rayonu	19.04.1991
18	Köçbəy	Hedzor	19.04.1991
19	Gomur	Komk	19.04.1991
20	Gülüstan /İtqıran/	Nor Aznaberd	19.04.1991
21	Çaykənd	Getik	19.04.1991

**SƏRDARABAD (HOKTEMBERYAN)
RAYONU ÜZRƏ**

№	Keçmiş (əsl) adı	Yeni adı	Dəyişdirildiyi tarix
1	Molla Bədəl	Bədəl	-----
2	Yeni Armavir	Nor Armair	-----
3	10 nömrəli sovoz	Dzerjinski qəs.	-----
4	3 nömrəli sovxoz	Lukaşin qəs.	-----
5	Hacı Bayram	Baxçalar	3.01.1935
6	Qurdqulu	Armavir	3.01.1935

7	Kərimarx	Sovetakan	3.01.1935
8	Sərdarabad	Hoktember	3.01.1935
9	Sərdarabad ray.	Hoktemberyan ray.	3.01.1935
10	Molla Bayazid	Bambakaşat	3.01.1935
11	Atsik	Voroşilov qəs.	27.07.1940
12	Ağcaarx	Arevik	4.04.1946
13	Armudlu	Tandzut	4.04.1946
14	Bədəl (Molla Bədəl)	Yeğeknut	4.04.1946
15	Köçərli	Mıraqşat	4.04.1946
16	Kələgarx	Şenavan	4.04.1946
17	Cəfərabad	Getaşen	4.04.1946
18	5 nömrəli sovxoz	Araz qəs.	4.04.1946
19	Təpədibi	Haykavan	4.04.1946
20	Çubuxçu	Vardanaşen	4.04.1946
21	İydəli	Pştavan	10.04.1947
22	Uzunoba	Arqavand	10.04.1947
23	Quzugüdən	Haygeşad	19.04.1950
24	Quru Araz	Yerasxaun	19.04.1950
	Böyük Şəhriyar	Medz Şahriyar	
25	Medz Şahriyar /Böyük Şəhriyar/	Nalbandyan	19.04.1950
26	Evcilər	Arazap	10.04.1947
27	2 nömrəli sovxoz	Jdanov qəs.	18.07.1953
28	Baxçalar (Hacı Bayram)	Bağaran	3.07.1968
	Xeyirbəyli	Xerbeyli	-----
29	Xerbeyli /Xeyirbəyli/	Yervandaşat	25.05.1967
30	Şəvərut	Uşakert	3.07.1968

	Kiçik Şəhriyər	Pokr Şahriyar	
31	Pokr Şahriyar /Kiçik Şəhriyər/	Nor Artages	3.07.1968
32	Koran	Nor Kesaria	14.01.1969
33	Qamışlı	Zartonk	25.01.1978

ŞƏMŞƏDDİN /BERD/ RAYONU ÜZRƏ

№	Keçmiş (əsl) adı	Yeni adı	Dəyişdirildiyi tarix
1	Tovuzqala	Berd	-----
2	Vəligah	Tsaxkavan	4.05.1939
3	Qulalı	Haygedzor	4.05.1939
4	Fermentasiya zavodu qəs.	Haykepar	30.12.1964
5	Qırğı	Ardzvaberd	25.01.1978
6	Haxum	Varaqavan	25.01.1978

7	Yuxarı Qızılbulaq	Verin Karmiraxpyur	-----
8	Aşağı Qızılbulaq	Nerkin Karmiraxpyur	-----
9	Çinarlı	Çinari	

TALIN RAYONU ÜZRƏ

№	Keçmiş (əsl) adı	Yeni adı	Dəyişdirildiyi tarix
1	Yuxarı Talin	Verin Talin	-----
2	Verin Talin /Yuxarı Talin/	Talin	-----
3	Aşağı Talin	Nerkin Talin	-----
4	Düzkənd	Baroj	3.01.1935
5	Zorba	Sorik	3.01.1935
6	Quldərviş	Vosketas	3.01.1935

7	Pirmələk	Areq	3.01.1935
8	Siçanlı	Avtona	3.01.1935
9	Şıxhacı	Şqarşik	3.01.1935
10	Yuxarı Pirtikan	Verin Pirtikan	-----
11	Verin Pirtikan /Yuxarı Pirtikan/	Tsaxkasar	2.03.1940
12	Aşağı Pirtikan	Nerkin Pirtikan	-----
13	Nerkin Pirtikan /Aşağı Pirtikan/	Dzoragyuğ	2.03.1946
14	Yuxarı Ağcaqala	Verin Ağcaqala	-----
15	Verin Ağcaqala /Yuxarı Ağcaqala/	Verin Bazmaberd	12.11.1946
16	Aşağı Ağcaqala	Nerkin Ağcaqala	-----
17	Nerkin Ağcaqala /Aşağı Ağcaqala/	Nerkin Bazmaberd	12.11.1946
18	Adyaman	Qarnhovit	12.11.1946
19	Gözlü	Akunk	12.11.1946
20	Dədəli	Yeğnik	12.11.1946
21	Yaşıl	Kakavadzor	12.11.1946
22	Yuxarı Qaraqoymaz	Verin Qaraqoymaz	-----
23	Verin Qaraqoymaz /Yuxarı Qaraqoymaz/	Verin Sasunaşen	12.11.1946
24	Aşağı Qaraqoymaz	Nerkin Qaraqoymaz	-----
25	Nerkin Qaraqoymaz /Aşağı Qaraqoymaz/	Nerkin Sasunaşen	12.11.1946

26	Qaraqula	Getap	12.11.1946
27	Qırmızılı	Karmraşen	12.11.1946
28	Qılçatax	Suser	12.11.1946
29	Susuz	Tsamakasar	12.11.1946
30	Aynalı	Davdaşen	19.04.1950
31	Alagöz	Araqats	31.07.1950
32	Boğutlu stans. qəs.	Arteni stans. qəs.	31.07.1950
33	Qaraqula stans. qəs.	Getap stans. qəs.	31.07.1950
34	Qaraburun stans. qəs.	Karmraşen stans. qəs.	31.07.1950
35	Mehriban	Katnaxpyur	19.04.1950
36	Karmraşen /Qaraburun/ stans.qəs.	Karakert	21.01.1965
37	Masdərə	Dalarik	21.01.1965
38	Əhəngçi	Aqaqçi	
39	Aqaqçi /Əhəngçi/	Zovasar	25.01.1978
40	Yuxarı Talin	Talin	25.01.1978
41	Aşağı Talin	Daştadem	25.01.1978
42	Sabunçu	Hatsaşen	25.01.1978
43	Yeni Artik	Nor Artik	-----
44	Haqqa	Akko	-----
45	Tilik	Tlik	-----

ÜÇKİLSƏ /EÇMİƏDZİN/ RAYONU ÜZRƏ

№	Keçmiş (əsl) Adı	Yeni adı	Dəyişdirildiyi tarix
1	Üçkilsə	Vağarşapat	-----
2	Aralıq Kolanlı	Aralıq	-----
3	Aralıq /Aralıq Kolanlı/	Yuxarı Kolanlı	-----
4	Şirabad	Parakar	
5	Hacıqara	Haygeşat	3.01.1935

6	Hacılar	Mrqastan	3.01.1935
7	Molladursun	Şaumyan	-----
8	Körpəli	Arşaluys	3.01.1935
9	Aşağı Türkmənli	Nerkin Türkmənli	
10	Nerkin Türkmənli /Aşağı Türkmənli/	Lusagyuğ	3.01.1935
11	Yuxarı Türkmənli	Verin Türkmənli	
12	Verin Türkmənli /Yuxarı Türkmənli/	Apaqa	3.01.1935
13	Vağarşapat /Üçkilsə/	Eçmiədzin	12.03.1945
14	Yuxarı Əylənli	Verin Aylanlı	
15	Verin Aylanlı /Yuxarı Əylənli/	Tsaxkunk	4.04.1946
16	Aşağı Əylənli	Nerkin Aylanlı	
17	Nerkin Aylanlı /Aşağı Əylənli/	Lenuqi	4.04.1946
18	Əlibəyli	Atarbekyan	4.04.1946
19	Varmaziyar	Arevşat	4.04.1946
20	Xznauz	Araqats	4.04.1946
21	Yuxarı Qarxun	Verin Qarxun	
22	Verin Qarxun /Yuxarı Qarxun/	Crarat	4.04.1946
23	Qəmərli	Metsamor	15.07.1946
24	Aşağı Qarxun	Nerkin Qarxun	
25	Nerkin Qarxun	Araks	15.07.1946

	/Aşağı Qarxun/		
26	9 nömrəli sovxoz qəs.	Ptxunk	30.12.1957
27	3 nömrəli sovxoz qəs.	Ginevet	30.12.1957
28	Qarğabazar	Haykaşen	25.05.1965
29	Üzümçülük İnstitutunun baza qəsəbəsi	Mertsavan	21.01.1965
30	Ağcaqala	Tsaxqalanc	25.01.1978
31	Ayarlı	Lernamerdz	25.01.1978
32	Ayğırliç	Aqnaliç	25.01.1978
33	Aşağı Zeyvə	Nerkin Zeyva	
34	Nerkin Zeyva /Aşağı Zeyvə/	Arataşen	25.01.1978
35	Aşağı Xatunarx	Nerkin Xatunarx	
36	Nerkin Xatunarx /Aşağı Xatunarx/	Qay	25.01.1978
37	15 nömrəli sovxoz qəs.	Aygek	25.01.1978
38	Qrampa	Dziazan	25.01.1978
39	Yuxarı Zeyvə	Verin Zeyva	
40	Verin Zeyva /Yuxarı Zeyvə/	Taronik	25.01.1978
41	Yuxarı Kolanlı /Aralıq Kolanlı, Aralıq/	Qriboyedov	25.01.1978
42	Qaraqoyun	Ferik	25.01.1978
43	Muğan	Hovdameç	25.01.1978
44	Samağar	Geğakert	25.01.1978

45	4 nömrəli sovxoz qəs.	Vosgehad	25.01.1978
46	Franqanots	Amberd	25.01.1978
47	Yuxarı Xatınarx	Verin Xatunarx	
48	Yuxarı Xatunarx /Verin Xatunarx/	Aknaşen	25.01.1978
49	Doqquz	Doxs	-----
50	Daşlı	Daşt	-----

VEDİ (ARARAT) RAYONU ÜZRƏ

№	Keçmiş (əsl) adı	Yeni adı	Dəyişdirildiyi tarix
1	Çəmbərək	Surenavan	-----
2	Aşağı Qarabağlar	Çimənkənd	-----
3	Dəvəli	Ararat kəndi	3.01.1935
4	Keşişverən	Zovaşen	3.01.1935
5	2 nömrəli sovxoz	Kirov qəs.	22.10.1939
6	Böyük Vedi	Vedi	4.04.1946
7	Goravan	Yenikənd	4.04.1946
8	Reyhanlı	Aygevan	4.04.1946

9	Dəvəli sement zavodu	Ararat şəh.	10.04.1947
10	Qaşqa	Vardaşat	10.04.1947
11	Çanaxçı	Sovetaşen	10.04.1947
12	Zovaşen /Keşişverən/	Urtsalanc	21.10.1967
13	Arazdəyon	Yerasx	3.07.1968
14	Kiçik Vedi	Pokr Vedi	-----
15	Birəli	Lancar	3.07.1968
16	Daşlı	Daştkar	3.07.1968
17	Yenikənd /Goravan/	Goravan	3.07.1968
18	Qədirlı	Lancanist	3.07.1968
19	Şahablı	Şahab	3.07.1968
20	Şıxlar	Lusarat	26.12.1968
21	Qaralar	Aralez	25.01.1978
22	Qaraxaç	Lusaşoğ	25.01.1978
23	Taytan	Vanaşen	25.01.1978
24	Çimənkənd /Aşağı Qarabağlar/	Urdzadzor	25.01.1978
25	Şirəzlı	Vosketap	19.04.1991
26	Yengicə	Sisavan	19.04.1991
27	Xalısə	Norakert	19.04.1991
28	Şidli	Yeğeqnavan	19.04.1991

VORONTSOVKA (KALININO) RAYONU ÜZRƏ

№	Keçmiş (əsl) adı	Yeni adı	Dəyişdirildiği tarix
1	Vorontsovka	Kalinino	3.03.1935
2	Boqdanovka	Noraşen	-----
3	Qızılkilsə	Qızıldaş	3.01.1935
4	Molla Eyyublu	Evli	-----
5	Cücəkənd	Qızıl Şəfəq	3.01.1935
6	Qarakilsə	Lernhovit	25.01.1978
7	Qızqala	Getavan	25.01.1978

8	Lorsovhoz qəs.	Katnarat qəs.	25.01.1978
9	Şahnəzər	Medzavan	25.01.1978
10	Qurdqala	Petrovka	-----
11	Sarıyal	Sariar	-----
12	Kalinino rayonu	Taşir rayonu	
13	Qaraqala	Noramut	19.04.1991
14	Qaraisa	Meğvahovit	19.04.1991
15	Qızıldaş /Qızılkilsə/	Aruni	19.04.1991
16	Dəmirçilər	Qoçavan	19.04.1991
17	Evli /Molla Eyyublu/	Dzaramut	19.04.1991
18	Sariar /Sarıyal/	Apa van	19.04.1991
19	Soyuqbulaq	Paqaxpyur	19.04.1991

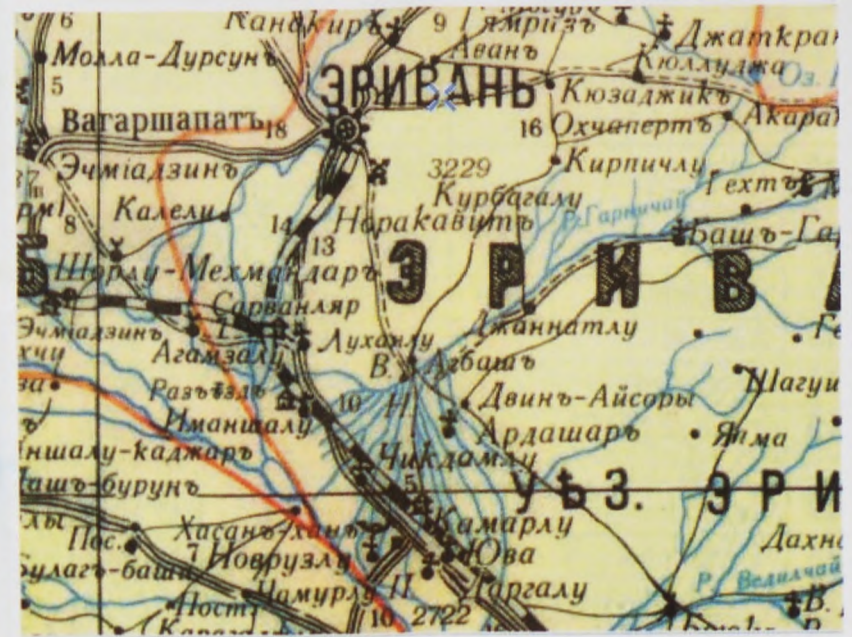

YELENOVKA (SEVAN) RAYONU ÜZRƏ

№	Keçmiş (əsl) adı	Yeni adı	Dəyişdirildiyi tarix
1	Yelenovka	Sevan	3.01.1935
2	Çubuxlu	Dzovagyuş	3.01.1935
3	Əfəndi	Noraşen	4.01.1938
4	Aleksandrovka	Çkalovka	26.04.1946
5	Ördəkli	Lçaşen	26.04.1946
6	Çirçir	Varser	26.04.1946
7	Şəhriz	Geğamavan	26.04.1946
8	Yaycı	Dzovaber	25.01.1978

ZƏNGİBASAR (MASİS) RAYONU ÜZRƏ

№	Keçmiş (əsl) adı	Yeni adı	Dəyişdirildiyi tarix
1	Bulaqlı	Həbilkənd	-----
2	Həbilkənd /Bulaqlı/	Kalinin qəs.	-----
3	Tolk	Verin Craşen	-----
4	Böyük Şöllü Dəmirçi	Şorlu Demirçi medz	-----
54	Şorlu Demirçi medz /Böyük Şöllü Dəmirçi/	Şorlu	-----
6	Kiçik Şöllü Dəmirçi	Şorlu Demirçi pokr	-----
7	Şorlu Demirçi pokr	Dəmirçi	3.01.1935

	/Kiçik Şöllü Dəmirçi/		
8	Şöllü Mehmandar	Şorlu Mehmandar	-----
9	Şorlu Mehmandar /Şöllü Mehmandar/	Mehmandar	3.01.1935
10	Donquzyən	Zəngilər	3.01.1935
11	Haçaparaq	Zəhmət	3.01.1935
12	Eylas	İpəkli	-----
13	Uluxanlı	Zəngibasar	31.12.1937
14	Xarberd	Nor Qyank	4.07.1938
15	Cəfərabad	Arqavand	4.04.1946
16	İpəkli /Eylas/	Masis sovxoz qəs.	4.04.1946
17	Kələrə	Qukasavan	1.12.1949
18	Göygümbət	Gehanist	1.12.1949
19	Zəngibasar/Uluxanlı/	Masis	31.07.1950
20	Cəbəçəli	Crahovit	27.02.1960
21	Nor Qyank /Xarberd/	Nor Xarberd	31.07.1965
22	Ağahəmzəli	Marmaraşen	25.05.1967
23	Təzəkənd	Ayntap	10.09.1970
24	Ağcaqışlaq	Getapiya	25.01.1978
25	Aşağı Necili	Nerkin Necirli	
26	Nerkin Necirli /Aşağı Necili/	Sayat-Nova	25.01.1978
27	Qaraqışlaq	Dostluq	25.01.1978
28	Yengicə	Norabats	25.01.1978
29	Yuxarı Necili	Verin Necirli	
30	Verin Necirli /Yuxarı Necili/	Nizami	25.01.1978

31	Mehmandar	Hovtaşat	25.01.1978
32	Masis sovxoz qəs.	Darakert	25.01.1978
33	Xarratlı	Arevabuyr	25.01.1978
34	Şorlu /Şorlu Dəmirçi medz, Böyük Şöllü Dəmirçi/	Daştavan	25.01.1978
35	Zəngilər /Donquzyən/	Zorak	19.04.1991
36	Sarvanlar	Sis	19.04.1991
37	Dostluq /Qaraqışlaq/	Hayanist	19.04.1991
38	Şorlu /Dəmirçi Şorlu pokr, Kiçik Şöllü Dəmirçi/	Darbnik	19.04.1991
39	Zəhmət /Haçaparaq/	Xaçpar	19.04.1991

ADLARI DƏYİŞDİRİLMİŞ ABİDƏLƏR, DAĞLAR, ÇAYLAR, GÖLLƏR

ABİDƏLƏR

1. İrəvan qalası – Yerevan şəhəri.

1936-cı ilədək müxtəlif mənbələrdə Erevan, Ervan, Rəvan, İrəvan adlandırılan şəhərin adı həmin tarixdə dəyişdirilərək Yerevan qoyulmuşdur. 1924-cü ildə A.İ.Tamanyan, 1970-ci ildə M.D.Mazmanyanyan, E.A.Papyan və b. arxitektorların səyi ilə şəhərin tarixi siması tamam dəyişdirilmiş, bu qədim Azərbaycan şəhəri erməniləşdirilmişdir.

2. Qoşundaş – Zorakarər.

Zəngəzur mahalının Qarakilsə rayonunda e.ə. II minilliyə aid meqalit (iri daşlardan ibarət) tikili qalıqları.

3. Qırmızıtəpə – Karmirblur.

İrəvan şəhəri yaxınlığında e. ə. VIII yüzildə Urartu çarları tərəfindən Teyşebaini qalasının ucaldıldığı qırmızı təpənin adı.

4. Urud qalası – Vorotanberd.

Zəngəzur mahalının Qarakilsə rayonunda V yüzilə aid qala. 03.07.1968-ci ildə ermənilər qalanın yerləşdiyi Urud kəndinin adını dəyişib Vorotan qoyanda qalanın da adını dəyişib Vorotanberd qoyublar.

5. Uzunlar – Odzun.

Loru mahalının Allahverdi rayonunun Uzunlar kəndində VI-VII yüzillərə aid məbəd. 30.09.1968-ci ildə ermənilər mə-

bədin yerləşdiyi kəndin və məbədin adını dəyişib Odzun qoyublar.

6. Kolağirən-Teyşeba qalası – Odzaberd.

Göycə mahalının Qaranlıq rayonunun Kolağirən kəndi kənarında e.ə. VIII yüzilin ikinci yarısına aid qədim qala.

7. Oxcu qalası – Baqaberd.

Zəngəzur mahalının Qafan rayonunda VI-VII yüzillərə aid qədim qala.

8. Qırmızıvəng – Karmravor.

Karbibasar mahalının Əştərək rayonu ərazisində VII yüzilə aid məbəd. Ermənilər məbədin azərbaycanca adını sətri tərcümə etmişlər (“karmir” ermənicədə “qırmızı” deməkdir)

9. Qarqavəng – Zoravar.

Karbibasar mahalının Əştərək rayonu ərazisində VII yüzilə aid məbəd.

10. Aysəsi – Arates.

Dərələyəz mahalının Keşişkənd rayonunun Aysəsi kəndində VII-VIII yüzillərə aid məbəd. 19.04.1991-ci ildə ermənilər kəndin və məbədin adını dəyişib Arates qoymuşlar.

11. Sivəng – Sevan.

Göycə gölünün içindəki adada IX yüzilə aid qala və məbəd.

12. Nərədüz məbədi və Nərədüz qəbiristanlığı – Noradus.

Göycə mahalının Kəvər rayonunun Nərədüz kəndində IX yüzilə aid alban abidəsi.

13. Qanlıca – Marmaşen.

Şörəyel mahalının Düzkənd rayonunun Yuxarı Qanlıca kəndində IX-XI yüzillərə aid məbəd. 26.04.1946-cı ildə ermənilər kəndin və məbədin adını dəyişib Marmaşen qoymuşlar.

14. Qıpçaq – Ariçavank.

Şörəyel mahalının Artik rayonu ərazisində XIII yüzilə aid məbəd. 31.05.1946-cı ildə ermənilər kəndin adını dəyişərək Ariç qoyanda məbədin də adını dəyişib Ariçavank qoymuşlar.

15. Qoşavəng – Cuğtağvank.

Şəmşəddil sultanlığı ərazisində, Karvansaray rayonunda məbəd. Ermənilər “qoşa” sözünü sətri tərcümə edərək (“cuğt” – ermənicə “qoşa” deməkdir) məbədin adını Cuğtağvank qoymuşlar.

16. Qoşavəng – Nor Getik.

Qazax-Şəmşəddil sultanlığı ərazisində, Karvansaray rayonunun Qoş kəndində XII-XIII yüzillərə aid məbəd.

17. Güneyvəng – Kirants-vank.

Qazax-Şəmşəddil sultanlığı ərazisində, Karvansaray rayonunda XII-XIII yüzillərə aid məbəd. 25.05.1967-ci ildə ermənilər kəndin adını dəyişərək Kirants qoyanda məbədin də adını dəyişib Kirants-vank qoymuşlar.

18. Amağu//Anabat – Noravank.

Dərələyəz mahalının Keşişkənd rayonunun Amağu kəndində XIII yüzilə aid məbəd.

19. Xanavəng – Ohanavank.

Karbibasar mahalının Əştərək rayonunun Xanavəng kəndində XIII yüzilə aid məbəd.

20. Erdəpin – Yeğegis.

Dərələyəz mahalının Keşişkənd rayonunun Erdəpin kəndində XIII-XIV yüzillərə aid məbəd. 10.09.1946-cı ildə ermənilər kəndin və məbədin adını dəyişib Yeğegis qoymuşlar.

21. Şadıvəng – Şatin.

Dərələyəz mahalının Keşişkənd rayonunun Həsənkənd kəndi yaxınlığında XIII-XIV yüzillərə aid məbəd. 03.01.1935-ci ildə ermənilər kəndin və məbədin adını dəyişib Şatin qoymuşlar.

22. Arpa – Areni.

Dərələyəz mahalının Keşişkənd rayonunun Arpa kəndində XIV yüzilə aid məbəd. 10.09.1946-cı ildə ermənilər kəndin və məbədin adını dəyişib Areni qoymuşlar.

DAĞLAR

1. Alagöz dağı – Araqats.

Qərbi Azərbaycan ərazisində ən hündür dağ. Şərqdən qərbə doğru 40 km, şimaldan cənuba doğru 35 km uzanan dağın hündürlüyü 4090 m-dir.

2. Əjdaha dağı – Ajdahak.

Göyçə silsiləsində dağ. Qərbi Azərbaycanda Alagöz və Qapıcıq dağlarından sonra üçüncü ən hündür dağ. Hündürlüyü 3597,3 m-dir.

3. Ağmanqan – Geğam.

Göyçə mahalının Qaranlıq rayonu ərazisində dağ silsiləsi. Orta hündürlüyü 2500 m.

4. Dərələyəz dağ silsiləsi – Vayotsdzor.

Dərələyəz mahalında dağ silsiləsi, uzunluğu 70 km, ən yüksək zirvəsi 3120 m-dir.

5. Basarkeçər dağ silsiləsi – Vardenis.

Göyçə mahalında dağ silsiləsi, uzunluğu 35 km, ən hündür zirvəsi 3522 m-dir.

6. Dəvəboynu – Uxtasar.

Zəngəzur mahalının Qarakilsə rayonu ərazisində dağ. Ən hündür zirvəsi 3594 m-dir. Ermənilər dağın adını sətri tərcümə etmişlər, ermənicədə "uxt" – dəvə, "sar" – dağ deməkdir.

7. Qarnıyarıq dağı – Ara ler.

Qırxbulaq mahalı (Ellər rayonu) ərazisində, Zəngi və Abaransu çayları arasında dağ. Hündürlüyü 2577 m-dir.

8. Ağçala dağı – Açıkasar.

Loru mahalında, Qaraxaç yaylaqlarında dağ. Hündürlüyü 3196 m-dir. 1980-ci illərdən adı erməniləşdirilərək Açıkasar qoyulmuşdur.

9. Tej-Əhməd//Tej – Tej-ler.

Pəmbək mahalı ərazisində, Pəmbək silsiləsində dağ. Hündürlüyü 3101 m-dir.

10. Гутан – Гутанасар.

Qırxbulaq mahalında, Göyçə silsiləsində dağ. Fontan kəndindən 2,5 km cənubda yerləşir.

11. Qarqar – Tsxuk.

Azərbaycan və Ermənistan sərhədində yerləşir, hündürlüyü 3584 m-dir.

12. Ağdağ – Spitakasar.

Qırxbulaq mahalı ilə Göyçə mahalı arasında, Göyçə silsiləsində dağ. Hündürlüyü 3560 m-dir.

ÇAYLAR

1. Araz çayı – Araks.

Türkiyə, İran, Azərbaycan və Ermənistan əraziləri və sərhədləri ilə axan çay, Arazın sol qolu. Öz mənbəyini Türkiyə ərazisində Ərzurum dağlarından götürən çay Sabirabad şəhəri yaxınlığında Suqovuşan adlanan ərazidə Kür çayı ilə birləşib Xəzər dənizinə taxır.

3. Arpaçay çayı – Axuryan.

Araz çayının sol qolu. Arpa gölündən bağlayan çay Sərdarabad mahalı ərazisində Hacı Bayram kəndi yaxınlığında Araza tökülür.

3. Zəngi çayı – Hrazdan.

Araz çayının sol qolu. Başlanğıcını Göyçə gölündən götür çay İrəvan şəhərindən, Zəngibasar mahalından keçib Araz çayına tökülür.

4. Ağstafaçay çayı – Aqstev.

Kür çayının sağ qolu. Uzunluğu 133 km, hövzəsinin sahəsi 2500 kv. km-dir. Başlanğıcını Kiçik Qafqazın şimal-şərq hissəsində, Pəmbək sıra dağlarından götürür.

5. Gərnı çayı – Azad.

Arazın sol qolu. Başlanğıcını Göyçə dağ silsiləsindən alan çay Gərnıbasar mahalı ərazisində Araza tökülür. Uzunluğu 34 km-dir.

6. Bazarçay çayı – Vorotan.

Uzunluğu 178 km, hövzəsinin sahəsi 2711 km²-dir. Başlanğıcını Zəngəzur silsiləsinin şimal yamacından, 3040 m yüksəklikdə yerləşən Zalxa gölündən götürür.

7. Tona çayı – Debed.

İndiki Ermənistan və Gürcüstan ərazilərindən axan çay. Rus mənbələrində tarixi Borçalı mahalının adı ilə **Borçalı çayı** adlanırdı.

8. Oxçuçay çayı – Voxçi.

Azərbaycan və Ermənistan ərazilərindən axan çay. Arazın sol qolu. Ermənistan Qafan rayonu və Azərbaycanın Zəngilan rayonu ərazisindən keçir. Uzunluğu 85 km, hövzəsinin sahəsi 1140 km²-dir. Başlanğıcını Zəngəzur silsiləsinin Qapıçıq dağından götürür.

9. Cəlaloğlu çayı – Dzoraget.

Qərbi Azərbaycanın Loru mahalında çay, Tona çayının sol qolu.

10. Tərsaçay çayı – Гетик.

Ağstafa çayının sol qolu. Başlanğıcını Göyçə dağlarından götürür, uzunluğu 58 km-dir.

11. Ələyaz çayı – Yeğegis.

Dərələyəz mahalında çay. Arpa çayının sağ qolu. Uzunluğu 49 km-dir.

12. Qaranlıq çayı – Martuni.

Göyçə mahalının Qaranlıq rayonu ərazisində çay. Uzunluğu 42 km-dir.

13. Qarasu çayı– Sevcür.

Arazın sol qolu. Uzunluğu 40 km, hövzəsinin sahəsi 1610 kv. m-dir.

14. Basarkeçər çayı – Vardenis.

Göyçə mahalının Basarkeçər rayonunda çay. Uzunluğu 28 km-dir.

15. Gorus çayı – Qoris.

Zəngəzur mahalında çay. Uzunluğu 29 km-dir.

16. Balıqlı – Dzknaget

Göyçə gölüne şimal-qərbdən tökülən çay.

17. Bəsitçay – Tsav.

Araz çayının sol qolu. Mənbəyini indiki Ermənistan Respublikasından götürür. Çayın uzunluğu 44 km-dir.

18. Əyənür çayı – Ağavnadzor.

Dərələyəz mahalında çay. Arpa çayının sağ qolu.

GÖLLƏR

1. Göyçə gölü – Sevan.

Göyçə mahalında göl. Qərbi Azərbaycanda ən böyük göl olan Göyçə gölü dəniz səviyyəsindən 1926 m yüksəklikdə yerləşir və səthi 1400 km²-dir.

2. Arpa gölü – Arpi.

Ağbaba mahalında göl. Su ehtiyatlarına görə Göyçə gölündən sonra Qərbi Azərbaycanda ikinci yeri tutur.

3. Dibsiz-göl – Açıksar liç.

Loru mahalının şimal-qərbində göl.

4. Göygöl – Qoş liç.

Karvansara rayonunda, Qoş kəndindən 2 km cənub-şərqdə göl.

5. Aydın gölü – Parz liç.

Karvansara rayonunda, Dilican şəhərindən şərqdə göl.

6. Qaragöl – Kari liç.

Qərbi Azərbaycanda Alagöz dağının ətəklərində, Babakişi kəndi yaxınlığında göl. Dəniz səviyyəsindən 3207 m yüksəklikdə yerləşir, maksimal dərinliyi 8 m, sahəsi 30 ha-dır.

7. Ayğır gölü – Ayğır liç.

Ağrıdağ vadisində, Üçkilsə rayonu ərazisində göl. Sahəsi 60 ha olan gölün tutumu 310 min kub m-dir.

KİTABIN İÇİNDƏKİLƏR

Müəllifdən	5
Abaran (Aparan) rayonu üzrə	9
Ağın (Ani) rayonu üzrə	11
Axta (Hrazdan) rayonu üzrə	13
Allahverdi (Tumanyan) rayonu üzrə	15
Amasiya rayonu üzrə	17
Barana (Noyemberyan) rayonu üzrə	19
Basarkeçər (Vardenis) rayonu üzrə	21
Böyük Qarakilsə (quqark) rayonu üzrə	24
Calaloğlu (Stepanavan) rayonu üzrə	26
Çəmbərək /Krasnoselsk/ rayonu üzrə	27
Düzkənd (Axuryan) rayonu üzrə	29
Ellər (Abovyan) rayonu üzrə	32
Ərtik (Artik) rayonu üzrə	34
Əştərək (Aştarak) rayonu üzrə	36
Gorus (Qoris) rayonu üzrə	38
Hamamlı /Spitak/ rayonu üzrə	39
Karvansaray (İcevan) rayonu üzrə	41
Keşişkənd (Yeğeqnadzor) rayonu üzrə	44
Kəvər (Yeni Bayazid, Kamo) rayonu üzrə	46
Qafan rayonu üzrə	48
Qarakilsə (Sisian) rayonu üzrə	50
Qaranlıq (Martuni) rayonu üzrə	52
Qəmərli (Artaşat) rayonu üzrə	54
Qızılqoç (Qukasyan) rayonu üzrə	58
Məğri rayonu üzrə	61
Paşalı (Əzizbəyov, Vayk) rayonu üzrə	62
Sərdarabad (Hoktemberyan) rayonu üzrə	64

Şəmsəddin /Berd/ rayonu üzrə	67
Talin rayonu üzrə	69
Üçkilsə /Eçmiədzin/ rayonu üzrə	72
Vedi (Ararat) rayonu üzrə	76
Vorontsovka (Kalinino) rayonu üzrə	78
Yelenovka (Sevan) rayonu üzrə	80
Zəngibasar (Masis) rayonu üzrə	81

Adları dəyişdirilmiş abidələr, dağlar, çaylar, göllər

Abidələr	84
Dağlar	88
Çaylar	90
Göllər	93

Əziz Ələkbərli.

Qərbi Azərbaycanda soyqırımına
məruz qalmış toponimlərimiz.
Bakı: “Elm və təhsil”, 2020.

Nəşriyyat direktoru:

Prof. Nadir Məmmədli

Dizayner: **Kamran İbrahimov**

Texniki redaktor: **Rövşanə Nizamiqızı**

Kompüterdə yığdı: **Ləman Qafarova**

Kompüter tərtibçisi və

texniki redaktoru: **Aygün Balayeva**

Kağız formatı: 60/90 1/ 16

Mətbəə kağızı: №1

Həcmi: 96 səh.

Tirajı: 10 000

Kitab “Elm və təhsil” NPM-də
yığılmış, səhifələnməmiş, ofset üsulu ilə
hazır diapozitivlərdən çap olunmuşdur.

СОСТАВЛЕНА И ЛИТОГРАФИРОВАНА
ВОЕННО-ТОПОГРАФИЧЕСКОМЪ ОТДЕЛѢ
КАВКАЗСКАГО ВОЕННАГО ОКРУГА
1903 ГОДА
ТРОИЦЬ

АЛЕКСАНДРОПОЛЬСКІЙ

УЪЗ. ДЗІНСКІЙ

УЪЗ. МАЙСІНСКІЙ

УЪЗ. БАЯЗЕТЪ

УЪЗ. НОВО-БАЯЗЕТСКІЙ

УЪЗ. ЭРИВАНСКАЯ

УЪЗ. ЭРИВАНСКІЙ

УЪЗ. ШАРУДАРАЛАГЕЗСКІЙ

УЪЗ. БАГАРСКОГО

УЪЗ. НАХИЧЕВАНСКІЙ

УЪЗ. ЕЛИСАВЕ

УЪЗ. ДЖЕВАНШИРСК

УЪЗ. ЗАНДЗУРСКІЙ